

۲۰ آبان ۱۴۰۳ – سرانجام پس از چهار سال رنج طاقت‌فرسای جمشید شارمهد، مخالف سرشناس جمهوری اسلامی ایران و یکی از قربانیان سرکوب‌های برون‌مرزی این حکومت، به پایان رسید. قوه قضاییه جمهوری اسلامی ابتدا در تاریخ ۷ آبان ۱۴۰۳ اعلام کرد که حکم اعدام جمشید شارمهد اجرا شده است^۱ و سپس در تاریخ ۱۵ آبان ۱۴۰۳ اعلام کرد که او پیش از آنکه حکم اعدامش اجرا شود، جان باخته است^۲. در طول این روند قضایی مبهم، فرزندان او، با شکایتی که در آلمان نیز به ثبت رسانده اند^۳، تلاش‌های بسیاری برای جلب حمایت بین‌المللی جهت آزادی پدرشان انجام دادند. با این حال، رنج این خانواده همچنان ادامه دارد زیرا مقامات ایران، ضمن خودداری از تحویل جسد آقای شارمهد، اطلاعات متناقضی را درباره مرگ او منتشر کرده‌اند. عباس عراقچی، وزیر امور خارجه، این مسئله را «موضوعی فرعی» خوانده است. خانواده آقای شارمهد حق دارند حقیقت را بدانند و پیکر او را با احترام دفن کنند. جامعه جهانی می‌تواند و باید برای بازگرداندن جسد شارمهد به خانه و پاسخگویی جمهوری اسلامی به طور هماهنگ عمل کند.

¹ <https://www.mizanonline.ir/fa/amp/news/4801143>

² <https://www.mizanonline.ir/fa/news/4802502>

³ این شکایت بر روی هشت عضو عالی‌رتبه دستگاه قضایی و سرویس‌های اطلاعاتی ایران از جمله ابوالقاسم صلواتی (قاضی شعبه ۱۵ دادگاه انقلاب تهران) و محمود علوی (وزیر اطلاعات جمهوری اسلامی ایران در زمان ربودن شارمهد) تمرکز دارد.

<https://www.ecchr.eu/en/case/criminal-complaint-against-judicial-authorities-in-iran-german-federal-public-prosecutor-must-investigate-crimes-against-humanity>

دیدار فرزندان جمشید شارمهد، غزاله و شایان، با نماینده ویژه آمریکا در امور ایران، آبرام پالی، ۴ شهریور ۱۴۰۲. آبرام پالی/حساب ایکس (توییتر سابق)

پوستر کمپین آزادی جمشید شارمهد. غزاله شارمهد/حساب ایکس (توییتر سابق)

جمشید شارمهد، ۶۸ ساله، مهندس نرم‌افزار و از مخالفان حکومت ایران، در تاریخ ۱۰ مرداد ۱۳۹۹ در دبی روده و به ایران منتقل شد. او طی یک دادرسی ناعادلانه محکوم و مجبور به اعترافات اجباری علیه خود شده بود.

اعدام‌کنندگان جمشید شارمهد در اعلام مرگ او، وی را به ارتکاب جنایات خشونت‌آمیزی از جمله بمب‌گذاری در تاریخ ۲۵ فروردین ۱۳۸۷ در شیراز متهم کرده بودند که منجر به کشته شدن ۱۴ نفر و زخمی شدن بیش از ۲۰۰ نفر شده بود. طبق بیانیه‌ای که قوه قضاییه در تاریخ ۷ آبان ۱۴۰۳ از طریق خبرگزاری میزان منتشر کرده است⁴، آقای شارمهد به شرح زیر متهم شده است:

«برای سال‌های متمادی، به دستور دست‌اندرکارانش در سازمان‌های اطلاعاتی غربی، آمریکایی و صهیونیستی، چندین عملیات تروریستی علیه جمهوری اسلامی عزیزمان طراحی کرد. از جمله این عملیات، بمب‌گذاری در حسینیه سیدالشهداء در شیراز بود⁵.»

جمهوری اسلامی به جای پیگیری استرداد جمشید شارمهد از طریق روش‌های قانونی، او را ربود، برای بیشتر مدت بازداشتش از برقراری تماس وی جلوگیری و از اعترافات اجباری‌اش برای صدور حکم اعدام استفاده کرد. شارمهد همچنین از حق دفاع مناسب در یک دادگاه علنی با وکیلی که خانواده‌اش استخدام کرده بودند، محروم بود. به گفته رویا برومند، مدیر اجرایی بنیاد عبدالرحمن برومند برای حقوق بشر در ایران (ABC): «اگر پرونده‌ای که علیه او تشکیل شده بر اساس شواهد مستحکم بنا شده بود، مقامات ایرانی او را در چهار سال گذشته در سلول انفرادی نگه نمی‌داشتند و به وکیلش اجازه دسترسی به موکل، پرونده قضائی و دادگاه را می‌دادند.»

روایت دستگیری جمشید شارمهد توسط «سربازان گمنام امام زمان»، مرداد ۱۳۹۹. روزلاگ

جمشید شارمهد، شهروند دوتابعیتی آلمانی- ایرانی، مقیم ایالات متحده آمریکا و پدر دو فرزند، در سال ۱۳۳۴ در تهران به دنیا آمد و تا سن هفت سالگی در آن‌جا زندگی کرد. او پس از سال‌ها تحصیل و زندگی در آلمان، شرکت نرم‌افزاری (نرم‌افزار) خود را تأسیس و ابزار رمزگذاری مهمی به نام یونیکد را ایجاد کرد⁶. در سال ۱۳۸۲ آقای شارمهد به ایالات متحده آمریکا مهاجرت کرد.

⁴ <https://www.mizanonline.ir/fa/amp/news/4801143>

⁵ <https://farsnews.ir/social/1645346151000072024>

⁶ UniPad یک ویرایشگر متن یونیکد برای سیستم‌عامل‌های ویندوز است. این نرم‌افزار به کاربران امکان می‌دهد متن ساده یونیکد را وارد کنند و داده‌ها را در قالب‌های مختلف ذخیره و بارگذاری کنند. علاوه بر این، SC UniPad ویژگی‌هایی را ارائه می‌دهد که به کاربران در کار با متن‌های یونیکد کمک می‌کند.

<https://www.oit.va.gov/Services/TRM/ToolPage.aspx?tid=6731> <https://eturbonews.com/german-citizen-from-glendora/-california-abducted-by-iran-ministry-in-dubai>

در زمان ربوده شدن جمشید شارمهد، او عضو انجمن پادشاهی ایران⁷ بود، سازمانی که در سال ۱۳۸۳ به منظور حمایت از بازگشت پادشاهی و احیای آیین زرتشتی در ایران تأسیس شده بود، اما این گروه با سایر گروه‌های سلطنت‌طلب موجود هم‌راستا نیست. بنیان‌گذار انجمن پادشاهی ایران – دکتر فرود فولادوند (فتح‌الله منوچهری) – در اوایل دهه ۲۰۰۰ میلادی به طور علنی در نقد قرآن و اسلام در شبکه تلویزیونی خود به نام «تلویزیون شما»، سخن می‌گفت.

در سال ۱۳۸۵، جمشید شارمهد وبسایتی به نام tondar.org برای فولادوند ایجاد کرد تا برنامه‌های تلویزیونی او را آرشیو کند. در ۲۸ دی ۱۳۸۵، فولادوند به همراه دو نفر از حامیانش، الکساندر والی‌زاده (شهروند ایرانی/آمریکایی) و ناظم اشمیت (شهروند ایرانی/آلمانی)، در یوکسک‌اوا (یک منطقه در استان حکاری ترکیه، نزدیک به مرز ایران) ناپدید شدند. گمان می‌رود این افراد توسط عوامل جمهوری اسلامی ربوده شده‌اند.⁸ تاکنون محل دقیق اختفای آن‌ها مشخص نشده است. همچنین خودروی کرایه‌ای فولادوند در ترکیه در حالی پیدا شد که شیشه‌های آن شکسته، سیم‌کشی‌ها بریده و پلاک‌های آن برداشته شده بودند.

دکتر فرود فولادوند. آواتودی

غزاله شارمهد طی گفتگویی با بنیاد عبدالرحمن برومند در تاریخ ۲۸ مرداد ۱۴۰۲ گفته است که پس از ناپدید شدن فولادوند، پدرش به فعالیت در وبسایت ادامه داده و – با وجود دریافت تهدیدهای تلفنی ناشناس – این بستر را برای حامیان جنبش باز گذاشت تا دیدگاه‌ها، مقالات و یادداشت‌های خود را منتشر کنند. هویت واقعی و وابستگی نویسندگان برای پدرش لزوماً مشخص نبود.⁹

آقای شارمهد همچنین حد فاصل سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۷ برنامه «رادیو تندر» را اجرا می‌کرد و طی این مدت، با یک وقفه بین سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲، به انتشار اخبار ایران و فراهم کردن بستری برای صدای افراد داخل ایران می‌پرداخت. آقای شارمهد طی یک برنامه زنده در تاریخ ۲۷ فروردین ۱۳۹۲، تصریح کرد که این رادیو برای اعضای انجمن پادشاهی ایران و دیگر فعالان باز خواهد بود تا فعالیت‌ها و دیدگاه‌های خود را بیان کنند، چرا که در داخل ایران فرصتی برای ابراز آزادانه عقایدشان وجود ندارد.

آقای شارمهد از منتقدان سرسخت اعتقادات رهبران ایران و مقامات بلندپایه بود. او سیاست‌های خارجی و پروپاگاندای دولتی ایران را به شدت محکوم می‌کرد. با این حال، او به‌صراحت اعلام کرده بود که انجمن پادشاهی ایران و تندر یک حزب سیاسی سازمان‌یافته به رهبری او نیستند، بلکه مجموعه‌ای آزاد از افرادی با عقاید مشترک‌اند که از Tondar.org

⁷ <https://web.archive.org/web/20170318022059/https://tondar.org>

⁸ <https://www.amnesty.org/en/documents/mde13/083/2008/en>

⁹ مصاحبه بنیاد عبدالرحمن برومند ABC با غزاله شارمهد، ۲۸ مرداد ۱۴۰۲؛ برای مثال مراجعه کنید به:

<https://www.youtube.com/watch?v=9L01AVE9wf0>

تنها به عنوان ابزاری برای بیان دیدگاه‌ها و ارتباط با یکدیگر استفاده می‌کنند¹⁰. او به‌طور مشخص تأکید کرده بود که نه او و نه هیچ‌کس دیگر از این سازمان تاکنون به افراد علاقه‌مند به سازمان‌دهی، دستوری صادر نکرده‌اند و در آینده نیز چنین نخواهند کرد¹¹.

جمشید شارمهد در حال اجرای برنامه تلویزیونی تندر، ۲۳ اردیبهشت ۱۳۹۷. یوتیوب

ارتباط شارمهد با تندر موجب شد که او و خانواده‌اش بارها با تهدیدها و حملات سایبری روبرو شوند. در تیر ۱۳۸۸، مقامات آمریکایی یک سوءقصد علیه او را ناکام گذاشته و اطلاعات این سوءقصد را از طریق اسناد محرمانه دیپلماتیک آمریکا در ویکی‌لیکس منتشر کردند. گزارش سی‌ان‌ان¹² در این باره فاش کرد که طی یک نقشه سوءقصد قرار بود تا یک فرد اجیرشده توسط یک تبعه ایرانی به نام رضا صادق‌نیا، شارمهد را با یک ماشین ون زیر بگیرد. با این حال، فرد اجیرشده به جای اجرای نقشه، موضوع را به پلیس گزارش داد. پس از این سوءقصد نافرجام در سال ۱۳۸۸، پلیس فدرال آمریکا (FBI) به آقای شارمهد اطلاع داد که زندگی او در خارج از آمریکا در خطر است و به او توصیه کرد از سفرهای خارجی خودداری کند.

غزاله شارمهد طی گفتگویی با بنیاد عبدالرحمن برومند اظهار داشت که شغل پدرش به گونه‌ای بود که نیاز به سفر و حضور در شرکت‌های مختلف داشت، با این حال او برای سال‌ها توصیه‌های پلیس فدرال آمریکا را رعایت کرد که این امر باعث کاهش چشمگیر در آمدش شد. در نتیجه، او تصمیم گرفت برای کار به هند سفر کند و در ۱۸ اسفند ۱۳۹۸ به هند رفت. به دلیل محدودیت‌های ناشی از همه‌گیری کووید-۱۹، شارمهد ماه‌ها در هند و سپس آلمان گرفتار شد و سرانجام تصمیم گرفت به هند بازگردد تا کارش را به پایان برساند. او پروازی را با توقف در دبی برای اواخر تیرماه رزرو کرد. در دبی، پرواز بعدی او لغو شد. آخرین تماس او با خانواده در تاریخ ۷ مرداد بود، زمانی که از محل حضور، لغو پرواز و موقعیت خود به آن‌ها خبر داد. از ۸ مرداد او دیگر به پیام‌ها پاسخ نداد. موقعیت مکانی‌اش نشان می‌داد که در تاریخ ۹ مرداد به سمت جنوب حرکت کرده و وارد عمان شده است. در تاریخ ۱۰ مرداد، موقعیت او جابجایی‌اش از یک مدرسه اسلامی به یک بیمارستان اسلامی را نشان می‌داد و سپس او را در ساحل عمان نشان داد تا این‌که موقعیت مکانی او قطع شد¹³.

¹⁰ Ibid

¹¹ <https://www.youtube.com/watch?v=q4VdknHjvRE>

¹²

¹³ <https://web.archive.org/web/20110224053625/https://www.cnn.com/2011/US/02/04/siu.calif.iran.hit.foiled/index.html>

¹³ مصاحبه بنیاد برومند با غزاله شارمهد در تاریخ ۲۸ مرداد ۱۴۰۲

آرم وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۹. همشهری آنلاین

در ۱۱ مرداد ۱۳۹۹، وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد که سربازان گمنام امام زمان، جمشید شارمهد را پس از یک «عملیات پیچیده» در دبی دستگیر کرده و به ایران منتقل کرده‌اند¹⁴. به گفته دختر او به بنیاد برومند، آقای شارمهد در طول بازداشتش در سلول انفرادی نگهداری شده است. در یک تماس تلفنی در آذر ۱۳۹۹، شارمهد به خانواده‌اش گفته است که در زندان اوین تهران نگهداری می‌شود، اما در تماس‌های بعدی اعلام کرده که دیگر در آنجا نیست و قادر به اعلام محل نگهداری خود نخواهد بود. در یک تماس تلفنی در تاریخ ۴ فروردین ۱۴۰۰، او اظهار داشته که تقریباً ۲۰ کیلوگرم وزن کم کرده و تعدادی از دندان‌هایش را از دست داده است.

چندین تماس تلفنی پس از اولین تماس در اواخر ۱۳۹۹ و اوایل ۱۴۰۰ برقرار شد. طبق گفته دختر او، در این تماس‌ها، خانواده می‌توانستند صدای دیگران را بشنوند که به شارمهد دستور می‌دادند، برای مثال از اعضای خانواده‌اش بخواهد نامه‌ای از او منتشر کنند که در آن اعتراف کند که رهبر «گروه تروریستی» بوده و اعضا طبق دستور او عمل کرده‌اند. با توجه به عدم همکاری خانواده، مقامات تماس شارمهد با آنها را به مدت ۹ ماه قطع کردند. در طول مدت بازداشت، جمشید شارمهد از دریافت مراقبت‌های پزشکی مناسب برای بیماری‌های جدی خود، از جمله دیابت، بیماری قلبی و بیماری پارکینسون، محروم بوده است¹⁵.

محاکمه هفت جلسه‌ای آقای شارمهد از ۱۷ بهمن ۱۴۰۰ آغاز شد. تصاویر منتشر شده از سوی خبرگزاری می‌زان¹⁶، جمشید شارمهد را در حالی نشان می‌دهد که به‌تنهایی بر روی صندلی نشسته و تصاویر قربانیان بمب‌گذاری شیراز در پس‌زمینه‌اش به نمایش درآمده است. سایر تصاویر نیز او را به تنهایی یا در کنار اعضای خانواده قربانیان بمب‌گذاری نشان می‌دهند که پشت سر او نشسته‌اند.

¹⁴ <https://www.hamshahronline.ir/news/536299>

¹⁵ مصاحبه بنیاد برومند با غزاله شارمهد در تاریخ ۲۸ مرداد ۱۴۰۲

¹⁶ <https://www.mizanonline.ir/fa/news/797601>

محاکمه جمشید شارمهد، اولین و دومین جلسه، ۱۷ و ۳۰ بهمن ۱۴۰۰. فرهیختگان

طبق گزارش‌های منتشر شده، چهار جلسه اول محاکمه، که در شعبه ۱۵ دادگاه انقلاب تهران به ریاست قاضی ابوالقاسم صلواتی برگزار شد، به قرائت کیفرخواست علیه جمشید شارمهد توسط بهروز حسنی اعتماد، نماینده دادستان، اختصاص داشت.¹⁷

جلسه پنجم به شنیدن صحبت‌های اعضای خانواده قربانیان بمب‌گذاری اختصاص یافت. در آخرین جلسه، که در تاریخ ۱ شهریور ۱۴۰۲ برگزار شد، دادگاه از جمشید شارمهد خواست تا به سوالات پاسخ دهد. گزارش‌های این جلسات اطلاعاتی در مورد محتوای کیفرخواست ارائه می‌دهند، اما هیچ اطلاعاتی در مورد دفاعیات شارمهد وجود ندارد، جز اینکه گزارش شده که او سعی کرده مسئولیت اعمالی که به او نسبت داده شده را رد کند.¹⁸

دومین جلسه محاکمه جمشید شارمهد در حضور قاضی ابوالقاسم صلواتی، ۳۰ بهمن ۱۴۰۰. فارس نیوز

¹⁷ <https://www.iribnews.ir/fa/news/3366657> و <https://farhikhtegandaily.com/news/69151>

¹⁸ <https://www.mehrnews.com/news/6275717>

در کیفرخواست اعلام شده، آقای شارمهد به طراحی و اجرای چندین بمبگذاری متهم شده است. با این حال، به جز انفجار سال ۱۳۸۷ در شیراز، هیچ‌کدام از بمبگذاری‌های ذکر شده در کیفرخواست به وقوع نپیوسته و هیچ‌گونه آسیبی به کسی نرسیده است. بر اساس گزارش‌های رسانه‌های رسمی، شواهد ارائه شده توسط دادستان در مورد این بمبگذاری‌ها در طول جلسات دادگاه، اعترافاتی بود که آقای شارمهد و اعضای انجمن پادشاهی ایران که پیش‌تر محاکمه و اعدام شده بودند، ارائه داده بودند.

دومین جلسه محاکمه جمشید شارمهد - بهروز حسنی اعتماد، نماینده دادستان - همشهری آنلاین

بنابر گزارش‌ها، در طول محاکمه کلیپ‌هایی از رادیو تندر از صحبت‌ها و حمایت‌های جمشید شارمهد با ایرانیانی که ادعا می‌کردند در اقدامات خشونت‌آمیز دخیل هستند، و همچنین نامه‌ای به مایک پومپئو، وزیر امور خارجه وقت ایالات متحده، به نمایش درآمده است. دادستان همچنین آقای شارمهد را به ارتباط مستقیم با اف‌بی‌آی و سیا، وزارت امور خارجه ایالات متحده، رئیس‌جمهور ایالات متحده و موساد اسرائیل متهم کرد¹⁹.

دومین جلسه محاکمه جمشید شارمهد، ۳۰ بهمن ۱۴۰۰. میزان آنلاین

جدی‌ترین اتهامات علیه جمشید شارمهد مربوط به انفجاری در حسینیه سیدالشهداء در شیراز بود، که پانزده ماه پس از ناپدید شدن فولادوند در ترکیه، در تاریخ ۲۴ فروردین ۱۳۸۷ اتفاق افتاد. با این حال، بلافاصله پس از انفجار، که ۱۴ کشته و بیش از ۲۰۰ زخمی برجای گذاشت، مقامات جمهوری اسلامی اعلام کردند که این انفجار یک حادثه بوده و عمدی نبوده است. فرمانده نیروی انتظامی استان فارس در تاریخ ۲۵ فروردین ۱۳۸۷ اظهار داشت که احتمالاً انفجار به دلیل

¹⁹ <https://farhikhtegandaily.com/news/69151>

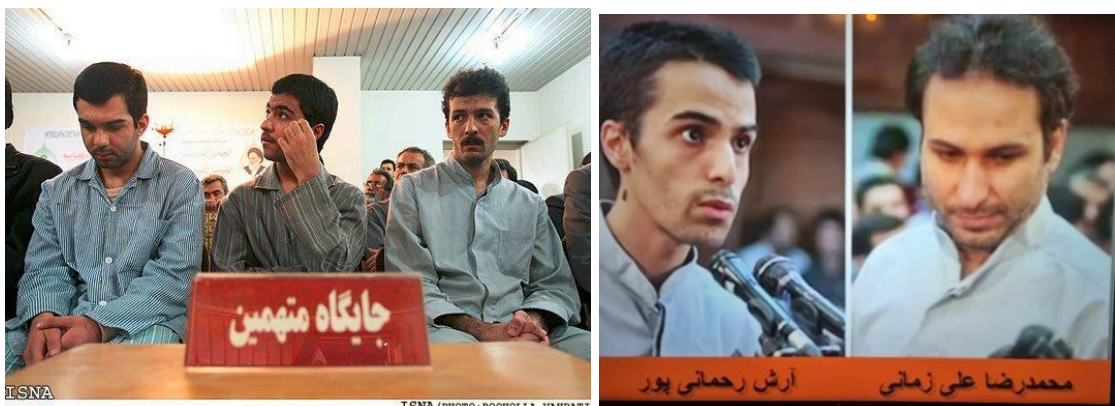
سهل‌انگاری و به‌دلیل باقی ماندن مهمات استفاده شده برای یک نمایشگاه مربوط به جنگ ایران و عراق در آن مکان اتفاق افتاده است.²⁰

دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی ضمن انتشار بیانیه‌ای در تاریخ ۲۸ فروردین ۱۳۸۷ اعلام کرد که پس از اعزام هیأتی از کارشناسان و نمایندگان شورا به شیراز و انجام تحقیقات میدانی جدی، منشأ انفجار را تعیین کرده‌اند.²¹

این هیأت اعزامی نتیجه‌گیری کرده بود که «علت انفجار در حسینیه سیدالشهداء شیراز، وجود چندین مهمات جنگی در این مکان بوده است.» این بیانیه تأکید داشت که تحقیقات درباره علت انفجار این مهمات همچنان ادامه دارد و اخبار منتشر شده درباره وجود هرگونه بمب یا انتقال مواد منفجره از خارج به‌وسیله «عوامل و گروه‌های مخالف داخلی و خارجی» را رد کرده بود.

با این حال، یک ماه بعد وزیر اطلاعات و پس از او مصطفی پورمحمدی وزیر وقت کشور²²، اعلام کردند که چندین نفر در ارتباط با این بمب‌گذاری‌ها دستگیر شده‌اند. وزیر اطلاعات این افراد را از عوامل گروه‌های سلطنت‌طلب معرفی کرد.

محسن اسلامیان (۲۱ ساله)، علی‌اصغر پشتر (۲۱ ساله) و روزبه یحیی‌زاده (۳۵ ساله) به اتهام محاربه²³ و افساد فی‌الارض از طریق عضویت در انجمن پادشاهی ایران و آگاهی و مشارکت در بمب‌گذاری‌های حسینیه سیدالشهداء بازداشت شده و متعاقباً در تاریخ ۲۱ فروردین ۱۳۸۸ اعدام شدند. دو عضو دیگر انجمن پادشاهی ایران، آرش رحمانی‌پور و محمدرضا علی‌زمانی، در تاریخ ۸ بهمن ۱۳۸۸ با همان اتهامات اعدام شدند.²⁴ همچنین در تاریخ ۱۹ اردیبهشت ۱۳۸۹، مهدی اسلامیان به اتهام «کمک به فرار برادرش از دستگیری»، اعدام شد.²⁵

سمت چپ: محسن اسلامیان، علی‌اصغر پشتر، روزبه یحیی‌زاده، ۱۳۸۸. ایسنا

سمت راست: آرش رحمانی‌پور و محمدرضا زمانی، ۱۳۸۸. صدا و سیما

²⁰ <https://rasekhoon.net/news/show/217343>

²¹ <https://www.irna.ir/news/7396224>

²² مصطفی پورمحمدی یکی از قضاتی است که در اعدام‌های دسته‌جمعی زندانیان در سال ۱۳۶۷ نقش داشته است. او همچنین به عنوان وزیر کشور (۱۳۸۴ تا ۱۳۸۷) و وزیر دادگستری (۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶) خدمت کرده است.

²³ <https://www.iranrights.org/library/document/1380/the-massacre-of-political-prisoners-in-iran-1988-report-of-an-inquiry>

²⁴ <https://www.iranrights.org/library/document/2005/quarterly-human-rights-report-by-the-defenders-of-human-rights-centre-spring-and-summer-2009>

²⁵ <https://www.iranrights.org/memorial/story/-7226/arash-rahmanipur>

<https://www.iranrights.org/memorial/story/64512/mehdi-eslamian>

دادگاه آقای شارمهد در تاریخ ۴ مرداد ۱۴۰۱ به پایان رسید. او در تمام مراحل دادرسی از داشتن وکیل مستقل محروم بود. وکیل او، محمد حسین آقاسی²⁶، نه تنها به پرونده و دادگاه دسترسی نداشت، بلکه هرگز اجازه ملاقات با موکلش را نیز نیافت. دادگاه برای پرونده وکیل تسخیری تعیین کرد که به گفته دختر شارمهد، به طور جدی از او دفاع نکرد و خانواده را در جریان جزئیات قرار نداد. در عوض، از خانواده درخواست مبلغ هنگفتی (۲۵۰ هزار دلار) کرد تا پرونده را بررسی کند، که ظاهراً این کار را نیز انجام نداده بود²⁷.

جمشید شارمهد در چهارمین جلسه دادرسی خود، ۲ تیر ۱۴۰۱. عصر ایران

خبر صدور حکم اعدام جمشید شارمهد در تاریخ ۱۰ اسفند ۱۴۰۱ توسط قوه قضائیه اعلام شد و²⁸ دیوان عالی کشور حکم را در تاریخ ۶ اردیبهشت ۱۴۰۲ تأیید و منتشر کرد. مسعود ستایشی، سخنگوی قوه قضائیه که حکم را در ۱۰ اسفند اعلام کرده بود، ضمن تشکر از دستگاه‌های اطلاعاتی ایران برای ربایش جمشید شارمهد گفته بود:

«لازم است بار دیگر از اقدام مقتدرانه سربازان گمنام امام زمان در بازداشت سرکرده یکی از تروریست‌ترین و جنایتکارترین آحاد بشر تشکر و قدردانی کنم که کار بسیار ارزشمند و تخصصی بود²⁹».

مصاحبه مطبوعاتی مسعود ستایشی، ۶ اردیبهشت ۱۴۰۲ - مشرق نیوز

²⁶ <https://ir.voanews.com/a/mohammedhossein-aghasi-mohammed-hossein-lawyer/7522846.html>

²⁷ مصاحبه بنیاد برومند با غزاله شارمهد در تاریخ ۲۸ مرداد ۱۴۰۲ و <https://www.bbc.com/persian/iran-60335516>

²⁸ <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1402/02/06/2885528>

²⁹ <https://www.mashreghnews.ir/news/1469452>

علاوه بر پرونده کیفی، جمهوری اسلامی ایران همچنین جمشید شارمهد را «سرکرده گروه تروریستی تندر» خوانده، و دولت ایالات متحده را با شکایتی که توسط ۱۱۶ شاکی در شعبه ۵۵ دادگاه ویژه رسیدگی به دعاوی بین‌المللی تهران به ریاست قاضی مجید حسینی‌زاده مطرح شده بود، مورد حمله قرار داد. خبرگزاری مهر در تاریخ ۲۱ اسفند ۱۴۰۲ گزارش داد که «گروه تروریستی تندر، که همچنین به نام انجمن پادشاهی ایران شناخته می‌شود و تحت رهبری جمشید شارمهد و حمایت دولت ایالات متحده قرار دارد، به پرداخت گرامتی معادل ۲.۴۷۸ میلیارد دلار به دلیل جنایات مرتکب شده در بمب‌گذاری حسینی‌سیدالشهدا در شیراز محکوم شده است»³⁰.

آقای شارمهد نه اولین و نه آخرین مخالفی است که در خارج از مرزهای ایران ناپدید یا ربوده شده و در نهایت پس از یک فرایند قضائی که ناقض ابتدایی‌ترین استانداردهای دادرسی منصفانه و تعهدات بین‌المللی است، اعدام می‌شود. از جمله پرونده‌های مشابه اخیر می‌توان به وضعیت روح‌الله زم، روزنامه‌نگار مخالف، اشاره کرد که در جریان سفر به عراق توسط مأموران ایرانی ربوده و به زور به ایران منتقل شد، جایی که پس از شکنجه و محاکمه ناعادلانه³¹، در آذر ۱۳۹۹ اعدام شد. همچنین حبیب چعبی، شهروند ایرانی-سوئدی، در مهر ۱۳۹۹ در استانبول ربوده و سپس در ایران اعدام شد³². مسیح علی‌نژاد، روزنامه‌نگار، نیز هدف یک اقدام ربایش نافرجام توسط مأموران اطلاعاتی جمهوری اسلامی در تابستان ۱۴۰۰ قرار گرفته است³³.

حبیب چعبی، ۱۶ اردیبهشت ۱۴۰۲. شفق نیوز

برای دهه‌ها، مقامات جمهوری اسلامی مخالفان خود را در خارج از ایران هدف قرار داده و آن‌ها را سرکوب کرده‌اند³⁴. در بیانیه دادستانی که اعدام شارمهد را اعلام کرد، به ربایش او اشاره شده و از آن با افتخار یاد شده بود. در این بیانیه آمده بود که دستگیری او ...

«نشان‌دهنده عزم و دسترسی گسترده جمهوری اسلامی ایران در پیگیری مجرمان و اجرای عدالت علیه دشمنان قسم‌خورده ایران، حتی از دورترین نقاط است.»

³⁰ <https://www.mehrnews.com/news/6051414>

³¹ <https://www.bbc.com/persian/iran-53366797>

³² <https://shafaq.com/en/World/Iran-Executes-Iranian-Swedish-Dissident-Habib-Shaab-on-Terrorism-Charges>

³³ <https://www.nytimes.com/2021/07/13/nyregion/iran-masih-alinejad-kidnapping.html>;

³⁴ <https://www.justice.gov/opa/pr/justice-department-announces-charges-and-new-arrest-connection-assassination-plot-directed>;

<https://www.pbs.org/newshour/world/revolutionary-guard-official-charged-in-alleged-plot-to-kill-iranian-american-activi>

st

³⁴ <https://www.iranrights.org/newsletter/issue/120>

در مورد جمشید شارمهد، مقامات ایرانی حقوق متعددی را نقض کرده‌اند، از جمله حق زندگی و حق آزادی بیان او. ربودن او غیرقانونی بوده و نقض تعهدات ایران طبق حقوق بین‌الملل است، همان‌طور که بازداشت خودسرانه، محاکمه صوری و محکومیت او نیز نقض این تعهدات محسوب می‌شود. گروه کاری سازمان ملل متحد در امور بازداشت‌های خودسرانه (گروه کاری) اعلام کرده است که بازداشت آقای شارمهد خودسرانه بوده و حق آزادی بیان او را نقض کرده است.

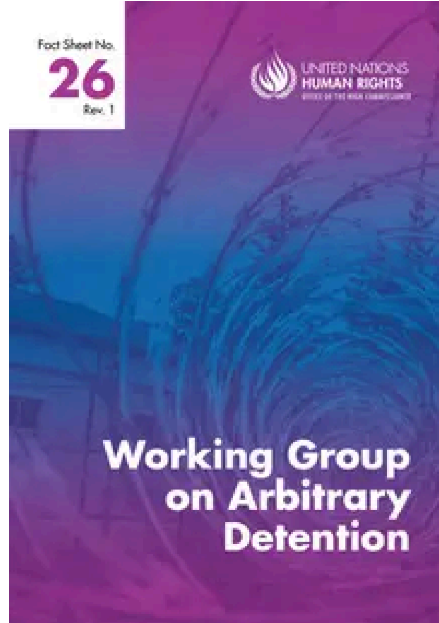
«گروه کاری در نتیجه‌گیری خود اعلام کرد که بازداشت آقای شارمهد ناشی از استفاده مشروع او از آزادی عقیده و بیان است که طبق ماده ۱۹ اعلامیه جهانی حقوق بشر و ماده ۱۹ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی حمایت می‌شود. به همین دلیل، گروه کاری بر این باور است که محرومیت از آزادی آقای شارمهد فاقد اساس قانونی بوده و در نتیجه خودسرانه است»:

با توجه به این یافته‌ها، گروه کاری بر این نکته تأکید کرده است که آقای شارمهد نباید محاکمه می‌شد. در خصوص محاکمه، گروه کاری اشاره کرده که حق او برای آماده کردن دفاعیه مناسب و داشتن یک دادرسی منصفانه نیز نقض شده است:

«تمام افرادی که از آزادی خود محروم شده‌اند، حق دارند در هر زمان از دوران بازداشت خود، از جمله بلافاصله پس از بازداشت، از کمک حقوقی و دسترسی به وکیل منتخب خود برخوردار شوند و این دسترسی باید بدون تأخیر فراهم گردد. ... عدم ارائه وکیل به آقای شارمهد از آغاز بازداشت و عدم دسترسی منظم به وکیل پس از آن، توانایی او را برای آماده‌سازی دفاع به شدت مختل کرده است.»

حقوق آقای شارمهد برای داشتن زمان و امکانات کافی جهت آماده‌سازی دفاعیه خود، برقراری ارتباط با وکیل منتخب خود و دفاع از خود با وکیل حقوقی دلخواه، طبق ماده ۱۴ (۳) (بند ب) و (بند د) پیمان‌نامه و اصل ۱۸ اصول بنیادین نقض شده است. ... دولت هیچ دلیلی برای رد دسترسی به پرونده ارائه نکرده است که این خود نقض حقوق آقای شارمهد طبق ماده ۱۴ (۱) و (۳) (بند ب) پیمان‌نامه برای داشتن یک محاکمه منصفانه و زمان و امکانات کافی جهت آماده‌سازی دفاع می‌باشد³⁵.

³⁵ برای مثال، نظرات شماره ۵۷/۲۰۱۳، شماره ۲/۲۰۱۵، شماره ۱۱/۲۰۱۸ و شماره ۲۳/۲۰۲۰ را ملاحظه فرمایید. ۳۰ اصول و راهنماهای اساسی سازمان ملل متحد در مورد جبران خسارت و رویه‌های مربوط به حق هر فردی که از آزادی خود محروم شده است برای اقامه دعوی در دادگاه، اصل ۹ و راهنمایی ۸، و A/HRC/45/16، بند ۵۱. ۹. A/HRC/WGAD/2022/27. "نظرات تصویب‌شده توسط گروه کاری بازداشت‌های خودسرانه در نود و سومین نشست خود، از ۳۰ مارس تا ۸ آوریل ۲۰۲۲، بندهای ۶۰-۶۶. ۳۱ اگوست ۲۰۲۲.

برگه اطلاعات شماره ۲۶، ۲۵ بهمن ۱۴۰۲. دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد

پس از اعدام جمیشید شارمهد، آلمان سه کنسولگری ایران در این کشور را بست³⁶ و وزیر امور خارجه آلمان، آنالنا بانربوک، روابط دیپلماتیک میان دو کشور را در «نقطه‌ای پایین‌تر از حد معمول» توصیف کرد. بانربوک گفت: «ما بارها و به طور قاطع به تهران توضیح داده‌ایم که اعدام یک شهروند آلمانی پیامدهای جدی خواهد داشت.» پیش از این، اعلام حکم اعدام آقای شارمهد منجر به اخراج دو دیپلمات ایرانی از آلمان شد³⁷. این اقدامات تشویق‌کننده و مؤثر هستند، اما در بلندمدت کافی نخواهند بود تا جمهوری اسلامی را متوقف کند.

آنالنا بانربوک، وزیر امور خارجه آلمان – ۱۱ آبان ۱۴۰۳ - تونسپانیوز

³⁶ <https://www.euronews.com/2024/10/31/germany-closes-iranian-consulates-over-execution-of-dual-national-jamshid-s-harmahd>

³⁷ <https://apnews.com/article/iran-politics-government-bdd70470b62de3476f3a55a20ef51025>

مقامات جمهوری اسلامی همچنان، چه در داخل کشور و چه در خارج از آن، به طور آشکار قوانین بین‌المللی و تعهدات خود را نادیده می‌گیرند. آن‌ها ضمن هدف قرار دادن و سرکوب مخالفان ایرانی و دشمنان غیر ایرانی خود³⁸، در تلاش برای از پیش بردن برنامه‌های خود هستند. آن‌ها به این کار ادامه می‌دهند زیرا هزینه‌ای که تاکنون پرداخت کرده‌اند، در صورت وجود، بی‌اهمیت بوده است. جامعه جهانی باید اراده خود را برای متوقف ساختن این رفتار غیرقانونی سیستماتیک نشان دهد و هزینه سیاسی آن را از طریق اقدام مشترک و مستمر، از جمله از طریق نظارت و گزارش‌دهی سیستماتیک در خصوص سرکوب‌های بیرون‌مرزی جمهوری اسلامی افزایش دهد.

اظهارات گمراه‌کننده عباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران، در تاریخ ۱۸ آبان ۱۴۰۳ به هفته‌نامه «اشپیگل» نمونه‌ای از این موضوع است. او ضمن ابراز واکنش نسبت به اتهامات مربوط به ناعادلانه بودن محاکمه شارمهد، تاکید کرد که دادگاه یک وکیل برای او تعیین کرده است زیرا «اگرچه به او اجازه داده شده بود که وکیلی انتخاب کند، اما او از انجام آن امتناع کرد.» او همچنین تصریح کرد که ایران هیچ مشکلی با بازگرداندن جسد آقای شارمهد و انجام کالبدشکافی آن ندارد، مشروط به اینکه خانواده درخواست مربوطه را ارائه دهند³⁹.

مصاحبه عباس عراقچی با روزنامه اشپیگل - ۱۸ آبان ۱۴۰۳ - خبرگزاری مهر

اما حقیقت اینست که خانواده شارمهد وکیلی را استخدام کرده بودند، اما دادگاه هرگز اجازه ملاقات وکیل با او را نداد تا بتواند نامه وکالت را امضا کند. علاوه بر این، غزاله شارمهد به بنیاد برومند گفته است که خانواده اقدامات لازم برای درخواست بازگرداندن جسد را انجام داده و مدارک مورد نیاز را از طریق دولت آلمان ارائه کرده‌اند⁴⁰. اظهارات عراقچی نه تنها بویی از تأسف و حسن نیت ندارد بلکه دروغ‌های او به رنج خانواده‌ای داغدار می‌افزاید.

مورس نیدبال-بینز، گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور اعدام‌های فراقضایی، خودسرانه یا بدون محاکمه {شتابزده}، در گزارش ماه مرداد ۱۴۰۱ خود به تأثیرات عمیق مجازات اعدام بر خانواده‌ها، فراتر از اجرای حکم عزیزانشان اشاره کرده

³⁸ در تاریخ ۱۸ آبان ۱۴۰۳، مریک بی. گارلند، دادستان کل ایالات متحده آمریکا اعلام کرد: «وزارت دادگستری فردی را که عامل حکومت ایران بوده و مأمور شده بود تا شبکه‌ای از جنایتکاران را برای پیشبرد طرح‌های تروریستی علیه اهداف خود، از جمله رئیس‌جمهور دونالد ترامپ، راه‌اندازی کند، مورد اتهام قرار داده است. همچنین دو نفر دیگر را که به عنوان بخشی از آن شبکه برای سرکوب و قتل یک روزنامه‌نگار آمریکایی که منتقد سرسخت رژیم ایران بوده و در خاک ایالات متحده جذب شده بودند را دستگیر کرده‌ایم...»

<https://www.justice.gov/opa/pr/justice-department-announces-murder-hire-and-related-charges-against-irgc-asset-an-d-two>; <https://www.reuters.com/investigations/murder-hire-inside-irans-proxy-war-with-israel-west-2024-10-05/>; <https://www.cgrra.be/de/node/4139>

<https://www.tabnak.ir/fa/news/1270581>

⁴⁰ مصاحبه تلفنی غزاله شارمهد با بنیاد عبدالرحمن برومند ۱۸ آبان ۱۴۰۳

است. او همچنین تاکید کرده که «پنهان‌کاری در خصوص اجرای حکم و نحوه برخورد با پیکر متوفی، خانواده‌های داغدار را به شدت دچار آسیب روحی می‌کند»⁴¹.

جامعه بین‌المللی باید به صورت هماهنگ جمهوری اسلامی ایران را برای اقدامات خود در سرکوب‌های برون‌مرزی پاسخگو نموده و این روند را متوقف کند. همچنین، باید برای بازگرداندن پیکر جمشید شارمهد به خانواده‌اش بی‌درنگ و بدون هیچ قید و شرطی، فشار بیاورد و با هر گونه کالبدشکافی بدون حضور کارشناسان مستقل و نمایندگان دولت‌های مربوطه، یعنی آلمان و ایالات متحده، مخالفت قاطعانه کند. خانواده شارمهد، عزیز خود را در شرایطی هولناک از دست داده‌اند و این رنج باید پایان یابد. آنها حق دارند بدانند او چگونه جان باخته؛ حق دارند پیکرش را با کرامت در مکانی که می‌خواهند به خاک بسپارند، و حق دارند در آرامش به سوگواری بپردازند.

⁴¹ گزارش گزارشگر ویژه در خصوص اعدام‌های فراقضایی، شناسنده یا خودسرانه، موریس تیدبال-بینز، ۲۴ شهریور ۱۴۰۱
<https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/a77270-report-special-rapporteur-extrajudicial-summary-or-arbitary>